

kellemetlen helyzetbe hozta. A professzor ezzel az üggyel kapcsolatban munkatársunknak a következőket mondotta:

– A történések idején, kedden délelőtt megjelentem a Werbőczy Bajtársi Egyesület hivatalos helyiségében, hogy megkérdezzem az ifjúságtól a tüntetések okát. Mikor megtudtam, hogy az ifjúság egy része az egyetemi autonómia megsértésének tekinti, hogy a rendőrség a pesti egyetemre bevezényeltetett és ez okozta a tüntetést, a következőket mondtam többek között az ott lévő diákokhoz: „Az egyetemi autonómiáját nem sértették meg, mert a rektornak joga, hogy ha az egyetemen a rendet fenntartani nem tudja, igénybe vegye a karhatalmat. Persze ezzel csínján kell bánni.” Utólag kiderült, hogy a Szegedi Új Nemzedék egyik munkatársa is jelen volt beszédem alatt, – folytatta a professzor – aki leközlölte. Sajnos, a közlés nem volt pontos, így nyilatkozatom szövege elferdítve került a nyilvánosság elé. A nyilatkozat megjelent szövegéből ugyanis könnyen azt lehetne következtetni, mintha én illetve a professzorok nemcsak, hogy helyeseljük a tüntetéseket, hanem még biztatnánk is az ifjúságot azokra. Természetes, hogy egy pesti újság nagy szenzációként közölte a tévesen reprodukált nyilatkozatot. Úgy látszik ennek a hatása alatt említette meg a MIEFHÖE az egyetem rektorához intézett memorandumában, hogy egyes professzorok szítják a tüntetéseket. Ámbár felesleges akár az ifjúság, akár a tanári kar előtt magam igazolása, mert mindenki tudja rólam, hogy az ifjúság meleg barátja vagyok, egyben mindig a törvényes álláspont és rend védője: az alaptalan váddal szemben mégis a legszigorúbb vizsgálat megindítását kérem az egyetem tanácsától.

Arra a kérdésünkre, hogy teljes rend uralkodik-e az egyetemen, a következőkben válaszolt a professzor:

– A hazai négy egyetem közül a szegedi az, ahol az előadások a zsidó hallgatók jelenlétében zavartalanul folynak, amely egyrészt bizonyítja a szegedi egyetemi ifjúság érettségét és példás kötelességtudását, másrészt azt is, hogy az egyetemi tanárok feladatuk magaslatán állanak, és befolyásukat az ifjúságra megfelelően érvényesíteni is tudják.

Megemlíthjük még, hogy Kiss Albert professzor a központi egyetem I-só számú tantermében tartott előadása elején a fent közölteket a diákoknak elmondta. Az ifjúság felháborodással vett tudomást a történekről, és mikor a professzor az ifjúság barátjának mondotta magát, felállva tapsolták a professzort.

Szegedi Napló IX. (1933) december 2. 3. oldal

317. Zárt nagygyűlésen foglalkozott a szegedi egyetem ifjúsága a kultuszminiszteri leirattal

A numerus clausus eredeti formájába való visszaállítását kéri a diákság – Nem történt rendzavarás, tüntetés sem volt

A szegedi egyetemi ifjúság hétfőn délelőtt az ismeretes kultuszminiszteri leiratban foglaltak megbeszélésére nagygyűlést tartott, amelyen részt vettek az összes

ifjúsági szervezetek és bajtársi egyesületek tagjai, és megjelentek a kari dékánok, valamint több egyetemi professzor is.

Hétfőn délelőtt 11 órakor az összes karokon befejezték az előadásokat, s az ifjúság nagy csoportokban elindult a bölcsészeti egyetemre, ahol az Auditorium Maximumban gyülekeztek. Az épületbe csak szigorú igazoltatás után engedték be a diákokat. A vezetők ugyanis elrendelték, hogy a nagygyűlésen kizárólag egyetemi hallgatók vehetnek részt, s a sajtót külön közleményben tájékoztatják a nagygyűlés lefolyásáról. 12 órára zsúfolásig megtelt az Auditorium Maximum. A rektor képviselőjében Kerékjártó Béla dr. egyetemi tanár jelent meg, és eljöttek az egyes karok dékánjai: Veress Elemér dr., Heller Erik dr., valamint dr. Kiss Albert és dr. Gelei József egyetemi tanár.

A gyűlésen felszólaltak az összes bajtársi egyesületek vezetői. Elsősorban a kultuszminiszteri leiratot vették tárgyalás alá, s ezzel kapcsolatban amellet foglalt a nagygyűlés állást, hogy kérni fogják a minisztert, miszerint a numerus clausus betartására kötelezze az összes egyetemeket.

A nagygyűlés egyik szónoka indítványt terjesztett elő arra vonatkozóan, hogy a zsidó vallású hallgatókat az előadásokon külön ültessék. A gettó-sor bevezetését követelte, mint ahogyan a Műegyetemen is teljesen külön padosorokban ülnek a zsidó hallgatók:

– A keresztény ifjúság nem hajlandó együtt, egy padban ülni a zsidókkal – mondotta.

Ezután Kiss Albert dr. jogi kari professzor szólalt fel, s elmondotta, hogy nemrég egy névtelen levelet kapott, amelyben arra szólították fel, hogy „ne a taknyos keresztényekkel törődjön, hanem a tanítással”. A bajtársi egyesületek vezetői arra gondoltak, hogy zsidó egyetemi hallgató írta a névtelen levelet, és érintkezésbe léptek a MIEFHÖE vezetőségével, amely azonban erélyesen visszautasította azt, hogy tagjai közül bárki is ilyen tartalmú levelet írt volna.

A következő szónok arról beszélt, hogy társadalmi és gazdasági bojkottot kell kimondani a zsidó iparosokra, kereskedőkre, orvosokra, ügyvédekre egyaránt, majd az egyik szegedi baloldali napilapban a napokban megjelent verset tette szóvá, amelyet egy zsidó egyetemi hallgató írt, s abban azt tanácsolja, hogy ne a zsidókat, hanem a németeket üssék. Ezután az egyik jelenlévő professzor emelkedett szólásra, és arra hívta fel az ifjúság figyelmét, hogy a protekció megszüntetése érdekében indítsanak mozgalmat. Mint mondotta – biztos tudomása szerint a különböző fakultásokon a múltban több zsidó hallgatót vettek fel az egyetemre, kizárólag azért, mert magas állású urak protezsálták őket. Ezek természetesen az engedélyezett kontingensen felül jutottak be az egyetemre. A nagygyűlés ezzel kapcsolatban elhatározta, hogy a miniszterhez intézendő memorandumban kérni fogja, miszerint szüntessen meg mindennemű protekciót az egyetemi felvételek körül.

Veress Elemér dr. orvoskari dékán emelkedett ezután szólásra, s nagy meglepetésre bejelentette, hogy az orvostudományi karra a következő félévben nem vesznek fel zsidó vallású hallgatót. A nagygyűlés tagjai előtt ezután határozati javaslatot olvastak fel, amelyben a szegedi egyetemi ifjúság kéri a numerus clausus módosítását olyképpen, hogy eredeti formájában már a következő ciklusban a képviselőház elé kerüljön. Ezt a memorandumot külön futár viszi a fővárosba, és átadja a kultuszminiszternek azzal a kéréssel, hogy december 20-ig adjon választ arra vonatkozóan, hogy óhajt-e ebben a kérdésben döntenet vagy sem. Több hozzászólás után a Himnusz eléneklésével ért véget a nagygyűlés. A diákság a nagygyűlés végén rendben szétoszlott. Semmiféle tüntetés nem történt, és így a kivonult nagyszámú rendőri készültségnek nem akadt dolga.

Mint előljárójában megírtuk, a nagygyűlésről többek között a sajtó képviselőit is kizárták azzal a megoldással, hogy csak igazolt egyetemi polgár vehet részt az összejövetelen. Ugyanekkor az ifjúsági vezetők kötelező ígértet tettek arra, hogy a sajtót még a délután folyamán hivatalos közleményben tájékoztatni fogják a gyűlésen történekről. Az ifjúsági vezetők ezt az ígértüket nem tartották be. A délutáni, sőt a késő esti órákban is érintkezést kerestek a napilapok munkatársai az illetékes tényezőikkel, azonban sikertelenül.

Szegedi Napló IX. (1933) december 5. 3. oldal

318. December 20-ig kér választ memorandumára az egyetemi ifjúság Hóman Bálinttól

Kedvező válasz esetén „megkísérli a rendet továbbra is fenntartani”

Részletesen beszámolt a Szegedi Napló a bajtársi szövetségek hétfőn megtartott gyűléséről, amelyre mint jeleztük az újságírókat nem engedték be. A gyűlésen hozott határozatnak megfelelően keddre elkészült a kultuszminiszterhez intézett memorandum. A memorandum szövege a következő:

Nagyméltóságodnak a magyar egyetemi és főiskolai hallgatók közös memorandumára adott válaszát a szegedi egyetemi és főiskolai ifjúság megnyugvással nem veheti tudomásul, és pedig azért, mert az említett válasz a zsidóságnak a magyar egyetemeken és főiskolákon való arányszámát illetőleg az ifjúság legjobb meggyőződése szerint merőben téves információkon alapul.

U. I. Nagyméltóságos által tudomásunkra hozott adatok valódiságával kapcsolatban felhívjuk Nagyméltóságod figyelmét a m. kir. Központi Statisztikai Hivatal kiadásából Janik Gyula tollából „A magyar főiskolai hallgatók statisztikája a 1931–32. tanévben” címmel megjelent tanulmányra, továbbá Bosnyák Zoltánnak a Cél 1933 októberi számában „A zsidóság térhódítása a magyar egyetemeken és főiskolákon” c. cikkére. Ezek szerint a zsidóság számaránya a debreceni egyetemen 21,5, Szegeden 15,8, Pécsen 14,2, a Közgazdaságtudományi Egyetemen 19,7, a József Műegyetemen 11,9 százalék. Az egyetemek egyes karain pedig a